

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı: 16556
Tarih: 27.01.2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına dair kanun teklifim gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim. 27-01-2022

Murat ÇEPNİ

İzmir Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe
Tarih: 28 Ocak 2022	Esas No: 2/4119

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BSK.LİĞİ
27 Ocak 2022
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
27 Ocak 2022
No: 955843
EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

GEREKÇE

Türkiye'nin içinde bulunduğu ekonomik krizin yükünü en çok işçiler, memurlar, emekliler, esnaflar yani dar gelirli vatandaşlar ve işsizler çekmektedir. TÜİK verilerine göre % 36 olan enflasyon oranı, Enflasyon Araştırma Grubu tarafından % 58.65 olarak hesaplanmıştır.

Gıda enflasyonu açısından öncü göstergelerden biri olarak kabul edilen Türk-İş Aralık Ayı Açlık ve Yoksulluk Araştırmasına göre, gıda endeksi aralık ayında rekor hızla artmış, Ankara'daki gıda fiyatlarını temel alan endekste yıllık artış yüzde 54.96 olmuştur. Süt, yoğurt, peynir grubunda; başta süt olmak üzere bütün markaların ürün çeşitlerinde yüksek oranda artış gerçekleşmiş, sütte bir aylık artış yüzde 35.3 olarak hesaplanmıştır. Et, tavuk, balık, sakatat, bakliyat ürünlerinin bulunduğu grupta; kıyma ve kuşbaşı et kilogram fiyatı ortalama 30 TL (yüzde 26.1) artmış, tavuktaki artış yüzde 17.1 olmuştur.

Ekmek, pirinç, un, makarna, bulgur, ırmik gibi ürünlerin bulunduğu grupta; ekmekte beklenen fiyat artışı resmi olarak gerçekleşmiştir. Ankara'da 200 gramı 1.75 TL'den satılan ekmeğin yeni fiyatı 2.25 TL olmuş, böylece zam oranı yüzde 28,57 olarak hesaplanmıştır. Pirinçte yüzde 42.7, bulgurda yüzde 70.8 ve unda yüzde 30.4 oranında fiyat artışı tespit edilmiştir. Son grup içinde yer alan gıda maddelerinden; tereyağı ve margarinin fiyatı da artmıştır. Ayçiçeği yağının litresi 51,90 TL'ye yükselmiş ve aylık yüzde 117,2 oranında artışla rekor kırmıştır.

Ocak 2022 tarihi itibarıyla benzinin litresi 14.14 TL'ye, motorin 14.36 TL'ye, LPG 9.48 TL'ye yükselmiş, konutlarda kullanılan elektriğe yüzde 52 ile yüzde 130 arasında, konutlarda kullanılan doğalgazın birim fiyatında yüzde 25 oranında zam gelmiştir. Konut satış ve kira fiyatlarına da fahiş oranda artış yaşanmaktadır. TÜİK verilerine göre Tüketici Fiyat Endeksi'nin (TÜFE) on iki aylık ortalaması baz alınarak belirlenen kira artış oranı Ocak ayı için yüzde 19,60.'dır.

Gelen zamlarla, dört kişilik bir ailenin sağlıklı, dengeli ve yeterli beslenebilmesi için yapması gereken aylık gıda harcaması tutarı, yani açlık sınırı 4 bin 13 TL'ye, Gıda harcaması ile birlikte giyim, konut (kira, elektrik, su, yakıt), ulaşım, eğitim, sağlık ve benzeri ihtiyaçlar için yapılması zorunlu diğer aylık harcamalarının toplam tutarı, yani yoksulluk sınırı ise 13 bin 72 TL TL'ye yükselmiştir.

Halk yoksulluk ve borç içindedir. Bankalar kredi faizlerini yükseltmesine rağmen tüketici kredilerinde 2.6 milyar liralık, kredi kartı borçlarında ise 6.1 milyar liralık artış yaşanmıştır. 2021 yılı için vatandaşların bankalara 108.1 milyar lirası tüketici kredilerinden, 65.2 milyar lirası da kredi kartlarından olmak üzere toplam 173.2 milyar liralık borcu oluşmuştur. Vadesinde ödeyemediği için bankalar tarafından icraya verilen takipteki borçlar 25 milyar lira düzeyinde bulunmaktadır. Esnaf sicil gazetesi verilerine göre, meslekten ve sicilden terkinini yaparak iflas eden esnaf sayısı Kasım 2021 ayı ile birlikte en az 88 bin 734 olmuştur. Sigortalı bir işte çalışmayan veya herhangi bir kapsamda sosyal güvencesi olmayanların sağlık hizmetinden faydalanmak için, 2022 yılında ödeyecekleri Genel Sağlık Sigortası primi ayda 150.12 TL'ye yükselmiştir.

Her ilde benzin ve motorin zamları neden gösterilerek, toplu taşıma ücretlerine, otoyollara ve köprü geçişlerine zam yapılmıştır. Ankara'da toplu ulaşım araçlarında tam bilet fiyatı 3.25 TL'den 4.50 TL'ye, öğrenci bileti 1.75 TL'den 2.50 TL'ye 3.50 TL olan dolmuş fiyatları ise 5 TL'ye yükselmiştir. İstanbul'da 1 Ocak 2022 tarihinden itibaren Avrasya Tüneli tek yönlü geçiş ücreti 53 TL'ye, 15 Temmuz Şehitler ve Fatih Sultan Mehmet Köprüleri geçiş ücreti tarifeleri yüzde 26 zamlanarak 10.5 liradan 13.25 liraya yükseltilmiştir. 2022'deki vergi, harç ve cezalara uygulanacak zam oranının belirlenmesinde kullanılan ve geçen sene yüzde 9.11 olan yeniden değerlendirme oranı bu yıl yüzde 36.20 ile rekor kırmıştır.

Asgari ücretin, işçi ve ailesinin ekonomik ve sosyal hayatlarını en iyi şekilde yaşayabilmelerini sağlayacak kadar olması gerekmektedir. 2022 yılında geçerli olacak net asgari ücretin 4 bin 253 lira 40 kuruş, 2022 yılı için en düşük emekli maaşı ise 2 bin 500 TL olarak belirlenmiştir.

Türkiye'de 13 milyon 400 bin emekli ya da hak sahibi ekonomik olarak en fazla mağduriyet yaşayan kesimi oluşturmaktadır. Aldıkları düşük ücretin yanı sıra maaşlarından ilaç ve muayene katkı payı adı altında yapılan kesintiler sağlıklı ve dengeli yaşama haklarını da engellemektedir. Emekliler; gelen zamlarla zaten eksiye geçen emekli maaşlarına yapılan 1000 TL'lik farkın hiçbir dertlerine çare olamayacağını, dört kişilik bir ailenin açlık sınırı olan 4 bin 13 TL'nin çok çok altında yaşamaya mahkûm edildiklerini, emekli aylıklarının adil ve eşit olmadığını dile getirmiştir. 2500 TL, giderek artan ekonomik kriz, enflasyon ve yüksek zamlar sebebiyle emeklilerin ev kirası, elektrik ve doğal gaz faturalarını dahi karşılamaya yetmemektedir.

Anayasa, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları ve sosyal adaleti sağlamayı Devletin yükümlülüğü olarak belirlemiştir. Gelen zamlar artarak devam etmekte, emekliye verilen zamlı maaşlar erimekte, alım gücü sürekli düşmektedir. Ekonomik krizin yükü nedeniyle emekliler büyük mağduriyet yaşamaktadır. Kamu kaynakları, halkın yararına eşit ve adil kullanılmamaktadır. Cumhurbaşkanlığı, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı, Başbakanlık, Cumhurbaşkanı yardımcılığı, Bakanlık ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği görevinde bulunmuş kişilere yapılan aylık ödemeleri, gelir adaletsizliğini ve diğer emeklilerin maaşları ile arasındaki uçurumu ortaya koymaktadır. Vatandaş açlık ve yoksulluk içinde iken bu durum toplumda büyük tepkilere neden olmaktadır. Sosyal hukuk devleti, güçsüzleri güçlüler karşısında koruyarak gerçek eşitliği yani, sosyal adaleti ve toplumsal dengeyi sağlamakla yükümlü devlet demektir. Yüksek enflasyona karşın emekli vatandaşı 2500 TL maaş alan ülkede, sosyal adaletin sağlanması ve emekliler üzerindeki ekonomik krizin yükünün azaltılması için; Cumhurbaşkanlığı, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı, Başbakanlık, Cumhurbaşkanı yardımcılığı, Bakanlık ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği görevinde bulunmuş kişilerin, bütçede büyük pay ayrılan emekli maaşlarındaki artışların, en düşük emekli maaşı ile eşitleninceye kadar dondurulması gerekmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Cumhurbaşkanlığı, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı, Başbakanlık, Cumhurbaşkanı yardımcılığı, Bakanlık ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği görevinde bulunmuş kişilerin emekli maaşlarının bütçe üzerindeki yükünün hafifletilerek, gelir adaletinin sağlanması amaçlanmıştır.

MADDE 2- Cumhurbaşkanlığı, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı, Başbakanlık, Cumhurbaşkanı yardımcılığı, Bakanlık ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği görevinde bulunmuş kişilerin emekli maaşları ile en düşük emekli maaşı alan vatandaşlar arasında eşitliğin ve adaletin sağlanması amaçlanmıştır.

MADDE 3- Yürürlük maddesidir.

MADDE 4- Yürütme maddesidir.

SOSYAL SİGORTALAR VE GENEL SAĞLIK SİGORTASI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 43 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “istek tarihinde Cumhurbaşkanına ödenmekte olan aylık ödeneğin % 40’ı oranında” ibaresi, üçüncü fıkrasında yer alan “istek tarihindeki Cumhurbaşkanına ödenmekte olan aylık ödeneğin % 40’ı esas alınarak Cumhurbaşkanına bağlanacak yaşlılık aylığının % 75’i oranında” ibaresi ile altıncı fıkrasında yer alan “Cumhurbaşkanına ödenmekte olan aylık ödeneğin % 40’ı esas alınarak Cumhurbaşkanına bağlanacak yaşlılık aylığının % 45’i oranında” ibaresi, “ek 19 uncu madde kapsamında belirlenen asgari tutar kadar” şeklinde değiştirilmiş ve dokuzuncu fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 2- 5510 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 87- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce 43 üncü madde kapsamında yaşlılık aylığı alan Cumhurbaşkanlığı, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı, Başbakanlık, Cumhurbaşkanı yardımcılığı, Bakanlık ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği görevinde bulunmuş olanların aylıklarına 5510 sayılı Kanunun ek 19 uncu maddesi ile belirlenen asgari tutar ile eşitleninceye kadar zam yapılmaz ve aradaki fark tutarı herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın fark kapanıncaya kadar ayrıca tazminat olarak ödenir. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra 43 üncü madde kapsamında aylık bağlanacak olanlar da bu madde kapsamında emsallerine ödenen fark tazminatından yararlandırılır.”

MADDE 3- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.